

viatges

Roma,

Sol vivificador, que muntat dalt del teu
carro fulgent fas sorgir el dia i l'amagues
i neixes de bell nou i ets sempre el
mateix, pugues no veure res de més gran
que la ciutat de Roma!

HORACI, *Carmen saeculare*

una classe viva de llatí

Mariàngela **Vilallonga** (coord.) — Curs de llatí 04-05. Universitat de Girona.

Érem vint-i-nou, si hi comptem el periodista d'«El món a RAC1» que ens va acompanyar. Hi eren quasi tots els alumnes de primer curs de llatí de la Facultat de Lletres de la Universitat de Girona. Objectiu: anar a fer la classe de llatí, dels dimecres, a Roma. Una dosi concentrada de dos mil anys de cultura en cinc hores, les que ens van quedar després d'avions i busos. Per a més de dues terceres parts del grup era el seu bateig romà. Per a la professora, que, si un dia es perd, s'haurà d'anar a trobar a Roma, era un plaer acompanyar els seus estudiants en aquella immersió bigarrada de la Roma que havia vençut i s'havia deixat vèncer per Grècia, pel cristianisme i per l'art de tots els temps i de totes les modes. La Roma de totes les Romes, i de totes les classes de llatí.

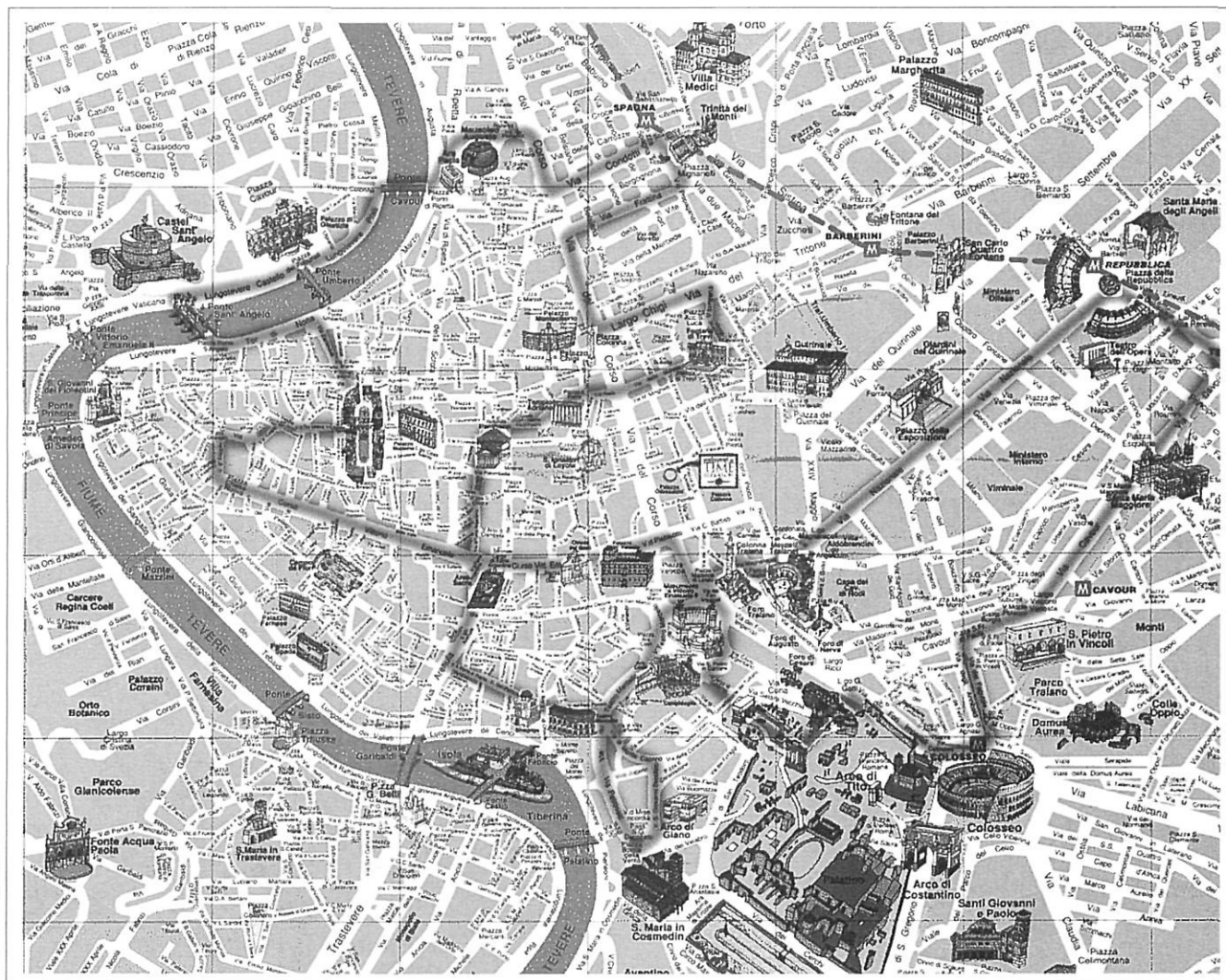
Un viatge – epigrama

Albert Reixach Sala

Un viatge-llampec a Roma. Poc més que un epigrama. Sabíem que havíem de ser expeditius com Juli Cèsar, per més que, de camí cap al centre, veiéssim que l'ordre romà només deu aparèixer a la mètrica dels poetes llorejats. Les grans ciutats són matrones sàvies i Roma ens va ensenyar orgullosa les entremaliadures dels seus fills, que jugaven a dominar el món. Vam contemplar solemnes l'escampadissa que han llegat a la història, com ens va recordar Ciceró des del sostre, la llum de la veritat. Per llum, la que queia esbiaixada carrers avall cap a Piazza Navona. I la veritat, que la vida ha de ser bella per força en aquest barri: fins i tot Déu permetia que hi pequessin els pontífexs. El Panteó ens va sorprendre amb un no sé què de nau espacial i, per pocs cèntims, vam demanar un desig a la Fontana

FOTOGRAFIES DE NÚRIA BAGARIA I EDGAR MASSEU

Plànol del recorregut.

di Trevi, abans de tornar a casa amb els ulls a vessar d'imatges fugaces. Passades a tota velocitat, farem cinema antic de les poques hores de febrer que vam tenir a Roma i que ens van oferir «fatti, non parole», tal com prometia un detectiu privat en un cartell estrident. Un dia a l'urbs. Un viatge-epigrama.

M

Edgar Massegú

Ema de Roma, regust d'aroma.
Ema que rema en mars d'estratagema.
Ema d'amant, mà no roman
al romanç d'un romà
que de romanços n'és ple.
Ema en moneda, na vol retorn
remant o volant al Mil·lenari entorn,
sols; solcant;
en un breu sojorn d'amant.

Tots els camins

Lluís Llinàs Gibert

Tots els camins duen a Roma, però hauríem de dir que tots els camins surten de Roma i que per ells ens arriba la llengua mare, ja que la nostra llengua és «filla de Roma per la sang, pel geni, / clara i robusta com sa mare antiga», en versos de Costa i Llobera. Per això hem anat a la casa pairal de la nostra llengua i de la nostra cultura, per palpar realment que els textos dels clàssics són vius i ens parlen de les coses essencials, de les grans i misèries de la persona humana.

El pes de les pedres històriques és tan colpidor que es té la sensació, en caminar pels carrers de Roma, que la resta de vianants van vestits amb *latus claudis* o que, d'un moment a l'altre, ens creuarem amb Juli Cèsar que porta la corona de llorer per tapar-se la calvície.

En arribar a la Fontana di Trevi i llençar una moneda no hem demanat poder tornar, hem fet el ferm propòsit de tornar-hi ben aviat.

Un tomb per la història

Imma Font Mareñà

Avui, tanco els ulls i és com si estigués de nou a Roma, i veig entre els raigs d'un tímid sol d'hivern la plaça de Miquel Àngel, l'església de Borromini, les estàtues de bronze, principalment la de Cèsar, sobre qui tant hem traduït a classe; i sento encara les campanes i el brollar de l'aigua de les fonts.

I em pregunto què deu tenir Roma que tot passejant ens embolcalla i ens fa somiar, i inevitablement ens transporta a un passat gloriós creient veure Ovidi, Horaci, Petrarca...

Per això em sorprenec de nou en recordar tot el que vam poder veure i admirar, i em nego a deixar passar el temps; així, doncs, abraço i estrenyo amb gran força tots els records d'aquest fugaç viatge a Roma, i ho imagino tot encara més bell; si és possible, és clar.

Somnium

Sílvia Cortada i Antona

He rebut el regal més bonic que una persona pot rebre: poder viatjar en el temps només tancant els ulls. Entre la multitud de desconeguts que em passava pel costat, hi havia una pols màgica que em transportava a l'època de l'imperi romà; estava a la Roma antiga, amb el seu fòrum, el seu coliseu i les seves places esplendoroses i plenes de majestuositat.

Roma és una ciutat on perdre-s'hi és tot un privilegi, una ciutat que et transforma de persona i que et deixa ser, per unes hores, aquell petit ésser que portem a dins amagat i que mai traïem.

No hi ha paraules en el món per explicar la sensació que et produeix tocar i estar en un lloc on fa milers d'anys hi caminaven altres persones, sabent que allò ho va construir algú i que, potser, va estar allà mateix on tu estàs en aquell moment.

Sens dubte, Roma és una ciutat per gaudir tot caminant, per poder quedar-se amb cada racó, cada petit carreró d'aquesta ciutat plena d'històries, faules i màgia, sobretot màgia.

Viatge Ilampec

Alba Cicres Bosch

Arribem a l'aeroport cap a dos quarts de set i, quan ens deixen, embarquem. Amb nervis i moltes ganes, a dos quarts de nou l'avió s'enlaira cap a Roma. Un cop hem arribat al centre de la ciutat amb un bus urbà, anem cap a l'Istituto Storico Italiano per il Medio Evo, fent petites aturades per tirar alguna foto i per fer una «llegida de poemes» al Fòrum, just al costat de la famosa lloba capitolina. Després de la curta però interessant visita a l'Istituto,

Acabats d'arribar a Termini, baixant per la Via Cavour.

Fent classe davant del Colosseu.

Admirant Bernini i Borromini a Piazza Navona.

Amuntegament d'estils,
i de cultures.

Capitoli
albí.

Museu
capitolí.

anem cap a dinar un plat de pasta boníssima, que ja és hora!

Després de dinar, tornem a corre-cuita cap al Panteó, on fem una petita «classe» i enganxem la ruta de nou. Ara cap a la Fontana di Trevi a tirar la moneda i tan sols ens queda una miqueta de temps per anar a veure la plaça d'Espanya i ja ben ràpid cap a agafar el bus a l'aeroport. Arribem a Girona a tres quarts de deu i estem tots entusiasmats del viatge. Ha estat molt ràpid però molt maco.

Nacionalisme

Jordi Català

Açò era i no era (va ser i no va ser) un breu, accelerat, dens i efímer viatge d'anada i tornada Roma-Girona. Una trentena d'humans amb ganes de sortir de la rutina diària vam tenir l'oportunitat de viatjar a un preu mitjanament assequible a la capital d'Itàlia amb la intenció de fer-hi una peculiar classe de llatí, entre d'altres coses...

Després d'una hora i mitja d'avió i un parell de quarts d'hora més en autobús, vam emprendre una ràpida ruta per l'antiga metròpoli del món civilitzat passant pel Colosseu, el Fòrum, el Museu Capitolí, el Panteó, la Fontana di Trevi... i amb meta a l'aeroport una altra vegada... I no vaig arribar a passar per davall de cap arc de triomf... I tampoc vam acostar-nos a contemplar la columna Trajana... I el que em va fer més mal: vam veure el Vaticà, de lluny, i no ens vam apropar a veure el Papa... Si jo manés...

De Roma (la moderna), a part del trànsit i l'arquitectura, em va xocar el detall de descobrir cartells de nacionalisme arreu, com qui anuncia un producte. «Estimeu la pàtria, italians!». És un concepte que en alguns casos puc arribar a respectar, tot i no que no acabo de compartir-lo, però que el Govern és dediqui a penjar cartells pels carrers amb la intenció de recordar als ciutadans que s'estimin la seva terra... Els extrems s'han d'evitar, no són bons.

Per menjar, al migdia, divisió de personal. Ja que aquell dia em trobava

a Roma, vaig anar a provar la famosa pizza italiana, que, de totes maneres, deu ser igual arreu del món (no sóc cap gastrònom, així que m'estalviaré els meus judicis al respecte de la pasta que vaig tastar), però en tenia ganes, ves per on, i acompanyant-la amb un vinet vaig dinar en un ambient que es podria qualificar d'agradable.

Potser un poc ràpida, l'excursió, sí, però bonica. A més, es va complementar amb alguns incidents poc rellevants, com ara infructuosos intents d'atropellament per part dels italians o un petit comentari que hauria pogut estar a punt d'encetar una picabaralla, mig en broma, m'imagino (uns venedors de carrer ens van titllar d'espanyols, i n'hi ha algun que és molt català...).

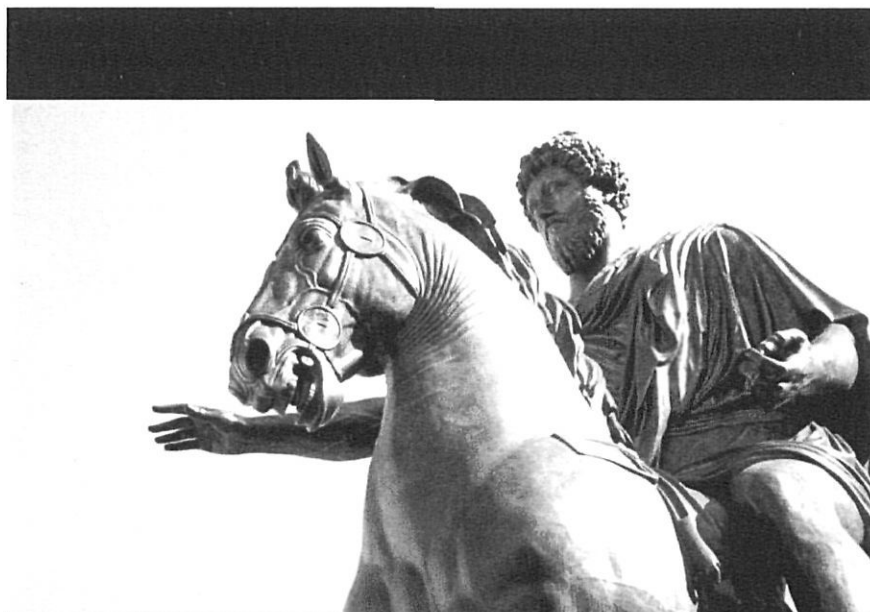
En conclusió, va ser una estada curta però intensa (em vaig col·lapsar d'informació, no n'acabava de ser conscient). S'hi haurà de tornar amb més calma de cara a l'any que ve, per acabar d'assaborir-ho, no?

Records

Daniel Duran

Quan vaig saber que la Mariàngela organitzava un viatge llampec a Roma em va fer molta il·lusió participar-hi perquè l'any anterior amb la meua classe de 2n de batxillerat hi vam anar, a Roma, pel viatge fi de curs (per cert, que en tinc bons records, però també de dolents que no vénen al cas). Un cop vam haver pagat el bitllet d'anada i tornada gràcies a la bona organització de la Núria Bagaria, vam seguir fent classes de llatí tot esperant que arribés el dia anhelat per tothom, el dia que aniríem a fer un viatge fugaç a Roma. I aquest dia per fi va arribar.

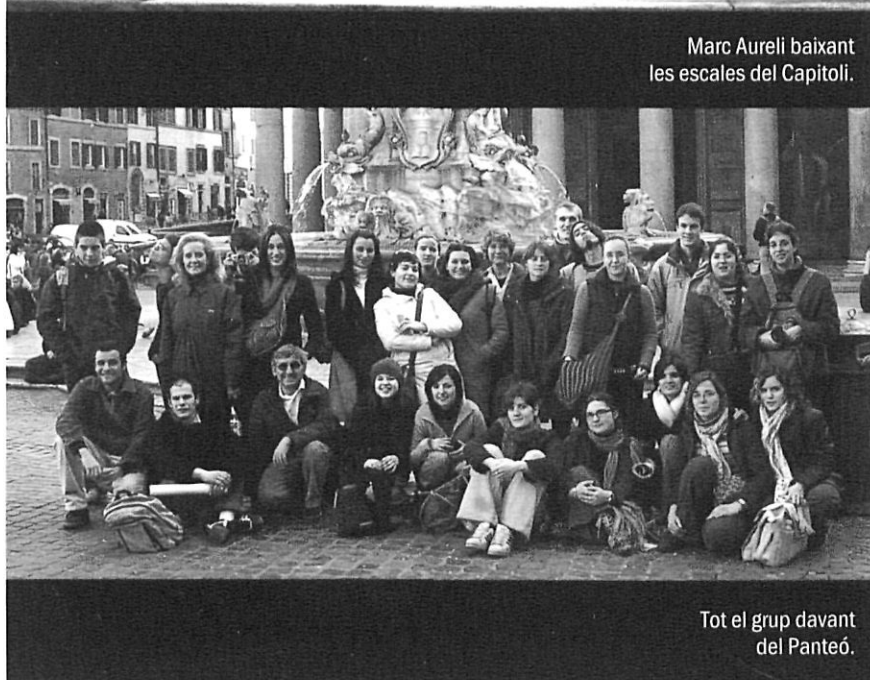
Vam marxar entre les 8 i les 9 del matí des de l'aeroport de Vilobí d'Onyar i a les 11 aproximadament érem a Roma. Un cop allà, vam anar a visitar el Colosseu, el Fòrum i un palau burgès. Abans de dinar, però, des d'un lloc ben alt vam quedar bocabadats davant el perfecte recital de poesia de poetes llatins que va fer la Mariàngela. A mi personalment em

L'estàtua equestre de Marc Aureli al bell mig de la plaça del Capitoli.

Marc Aureli baixant les escales del Capitoli.

Tot el grup davant del Panteó.

Peus alçats.

La Fontana di Trevi.

Forat.

La font de Bernini a Piazza Navona.

va encantar l'entonació i la forma de llegir de la Mariàngela. Després vam anar a dinar a la mítica Piazza Navona. Allà vam menjar pizza i vam tastar el famós *capuccino*, tot aguantant els pesats dels venedors ambulants, típics d'aquella zona de Roma.

I havent dinat, ja per fer temps per anar cap a l'aeroport de Roma, vam passejar una estona més. A la tarda va estar bé perquè vam anar a la Fontana di Trevi, lloc mític, romàntic i senzillament màgic, per gaudir del paisatge.

Ara bé, per a mi el viatge va estar bé, però va ser especial perquè vaig recordar detalls de la meua estada l'any abans a la capital italiana, i a més em va servir per conèixer més a fons els companys de classe d'aquest primer any a la Universitat. Són persones amb les quals hauré de compartir hores i hores durant 5 anys, i viatges com aquest fan conèixer més les persones que tens al voltant teu. Senzillament va ser un viatge ben profitós.

L'art

Isabel Bramón Quesada

Què puc dir de Roma? Roma, des del meu punt de vista, és una ciutat turística, cultural i alhora històrica.

Durant aquest dia a Roma he quedat impressionada de la grandiositat dels edificis històrics, com el Colosseu i el Panteó. Al costat d'aquests edificis em sentia petita, en veure que hi ha moltes coses per contemplar, després de ser estudiades.

D'altra banda, personalment allò que més m'ha agradat de la ciutat romana és la gran quantitat d'escultures emblemàtiques i ben construïdes que hi ha. Cadascuna d'elles vol representar una petita part de la història i de la cultura romana. Què hi pot haver més meravellós que això?

Crec que l'art és la forma més clara i neta per representar una petita part de la història. Per això he vist Roma com una ciutat simbòlica, perquè a cada pas, a cada cantonada dels carrers romans hi ha una escultura i, juntes, intenten representar la cultura i la història romana.

Piazza Navona

David Bonany

Hi ha una dona gran, de pell gruixuda que fuma una cigarreta rere l'altra. Torna a casa, amb un cabàs ple de viandes, però de moment s'atura, fuma i pensa que és l'estàtua més bonica de la plaça.

Hi ha els retrats, com llençols tacats, estesos amb pinces de la roba; també ho he vist al capdavant de la Rambla, o a dalt, en una altra plaça, de Montmartre.

I veig com el pintor treballa, a traços llargs; sense pensar-s'ho gaire, dibuixant un rostre que el costum ha fet assemblar-se al de tants altres, però que avui duu els llavis bruts de xocolata.

Hi ha els acords que un músic vell arranca a una vella guitarra.

I seguint-lo, entre les taules, un noieta petit i coix que va donant les gràcies.

Mentre dino, no veig ni fonts, ni palaus, ni michelangelos, sinó el mateix Art guanyant-se la vida com pot a l'interior d'una plaça.

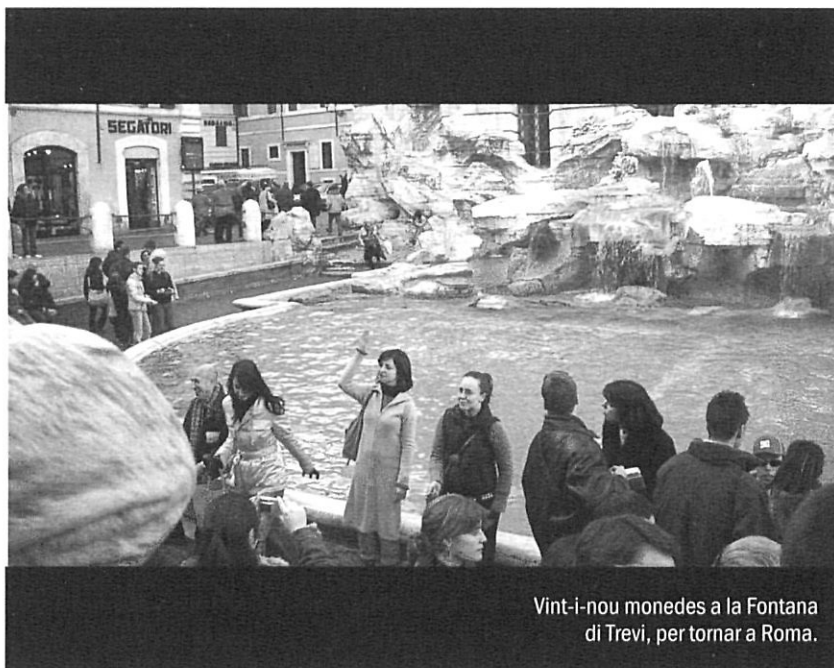
Fontana di Trevi

Cristina Luengo

Sobren les paraules... Majestuosa. Imponent, un dels somnis de qualsevol de tots nosaltres es lleva davant els nostres ulls darrere una cantonada... i allà espera, inalterable, que li oferim a les seves aigües allò que és alè de vida i que ens fa humans: els nostres desitjos, les nostres il·lusions.

Aigües farcides de tants somnis... Somni, la paraula és somni. Un aroma que es respira a cada racó de la ciutat, però especialment a la Fontana di Trevi, on l'aire està carregat de metàfores d'una felicitat desitjada, o fins i tot de temps millors.

L'aire es respira dens, pesant, carregat de somnis. L'aigua és densa, pesant, farcida de petits fragments d'ànimes que van posar en una petita moneda tota la seva esperança. Perquè en dies de velocitat com els que ens han tocat viure el tren s'atura de tant en tant davant les estacions

Vint-i-nou monedes a la Fontana di Trevi, per tornar a Roma.

de l'esperança... i una d'elles és aquesta font de les il·lusions.

Vaig llençar-hi la meva moneda amb la ment plena de plans de futur, de desitjos, canviant la pell de la rutina que porto normalment per la del descobriment... per la llum, l'essència, l'aroma de Roma. Vaig llençar la meva moneda a les aigües de la Fontana, i va arribar fins al fons, mentre tots els somnis que hi havia dipositat es fonien amb milions de somnis més... esperant que potser un dia d'aquests allò que vaig demanar es faci realitat. Perquè en el fons, estem fets de records, vivències... i somnis.

Pels carrers

Anna Perera Roura

Quan vaig anar a fer aquella classe de llatí a Roma, era la primera vegada que visitava la ciutat. Una ciutat que em va sorprendre molt.

Al principi del recorregut, davant del Colosseu, jo travessava tranquil·lament per un carrer i, de sobte, vaig veure un carruatge de cavalls que anava a tota velocitat, i, sense quasi adonar-me'n, va passar a un pam de mi. Havia estat a punt d'atropellar-me! I, a més, el conductor anava cridant com si la culpa

fos meua, quan era ell el que havia passat pel mig sense mirar res. Aquest va ser el primer intent.

I ara ve el segon. Va ser més tard, prop del Panteó. Caminàvem per un carrer força estret, quan un cotxe em va acorralar entre dues motos i un camió, que estaven aturats davant d'un semàfor vermell. I jo no vaig poder sortir-ne fins que es va posar verd. Al cap de pocs minuts, un xic més avall del mateix carrer, un altre cotxe, que segurament anava massa ràpid, també va estar a punt d'atropellar-me. I aquest va ser el tercer.

Finalment, el «complot» dels conductors romans va fracassar i vaig poder tornar a casa en perfecte estat. Però l'endemà, un amic meu em va dir que quan ell va anar-hi, a la nit, hi havia els semàfors apagats... Sort que jo no vaig trobar-me en aquesta situació, perquè si no, segur que ara no podria escriure aquestes línies.

Tot en un dia

Christian Metz Moreno

Era el dia 9 de febrer de 2005. Els estudiants de llatí de la Universitat de Girona estàvem preparats per al gran viatge que ens esperava: un viatge a Roma d'un sol dia. Vam marxar de

Girona amb avió, el matí a les 8.35, i vam arribar a l'aeroport Roma-Ciampino poc abans de les 10.15. Un cop allà vam anar amb autobús fins al centre de Roma. Després vam començar la nostra caminada i la primera parada que vam fer va ser al Colosseu, magnífic amfiteatre, on jo no vaig dubtar de fer fotos, impressionat per la seva majestuositat; tot seguit ens vam dirigir cap a un mirador per contemplar el gran Fòrum romà i allà la Mariàngela ens va fer veure la gran lloança dels poetes romans com Ovidi i Horaci, per no dir també Virgili, vers la ciutat, llegint-nos alguns dels seus poemes. Més tard ens vam dirigir a un centre d'investigació històrica i cultural de la ciutat i, just després, vam anar a dinar a prop del Panteó, que no vam dubtar de visitar.

Ja a la tarda ens vam dirigir a la Fontana di Trevi, conjunt de magnífiques fonts d'aigua on es llença una moneda després de pensar un desig per tal que aquest s'acompleixi. Per últim ens vam dirigir cap a l'ambaixada i la plaça d'Espanya, d'on vam continuar caminant per anar a agafar l'autobús que ens portaria de nou a l'aeroport. Allà vam pujar de nou a l'avió i vam tornar cap a Girona.

Encara viva

Soumaya Waez Bieto

Quan es va proposar fer una classe a Roma, pocs vam creure que en un mes i mig ens trobaríem al centre de l'imperi romà, però així va succeir.

Dos mil anys després de l'apogeu de la cultura de la qual som hereus, encara es pot contemplar la seva magnificència; no només es veu als monuments o a les ruïnes: és l'esperit de la vella ciutat el que encara continua viu.

Es viu en cada fotografia, en cada *souvenir* i sobretot en el pensament de totes i cada una de les persones que viatgen expressament per visitar-la.

Diuen que res no mor, mentre prevalgui en el record d'algú. Si és així, Roma, no com a ciutat actual, sinó com a símbol, ha estat, és i seguirà essent viva, sempre que el passat de les societats continuï important.

Tornar-hi

Mercè Mitjavila Franch

Certament l'ocasió de viatjar un dia, un sol dia, a Roma, no es presenta gaire sovint. En qualsevol cas, sí que és més probable la intenció de visitar-la durant una setmana, dues o tres. Senzillament per aquest motiu el viatge a Roma ja es perfilava en la meua ment d'una forma especial: m'imaginava una tímida pinzellada de diversos indrets desconeguts fins llavors per a mi amb una gran rellevància històrica i cultural. De la mateixa forma, especial també perquè una sèrie d'estudiants no tenen cada dia l'oportunitat de fer la classe de llatí en la mateixa ciutat en qüestió: ni més ni menys que la fantàstica Roma.

Un cop allí, tot el que havien estat pensaments fruit de la imaginació es van veure magnífics per la mateixa realitat: grans places plenes de personatges escultòrics i dotades, per descomptat, de boniques i sorolloses fonts, com ara la Piazza Navona, la Piazza di Spagna, entre d'altres. És clar que, la plaça a la qual més temps vam dedicar va ser aquella on hi ha la reconeguda Fontana di Trevi.

No obstant això, el moment que em va provocar més admiració va ser quan davant dels nostres ulls van aparèixer les ruïnes del Fòrum al Capitoli. Qualsevol podia tancar els ulls durant unes mil·lèsimes de segon i imaginar-se perfectament aquell paisatge ruïnós novament reproduït.

Altres monuments històrics significatius que vam poder apreciar de ben a prop foren el temple del Panteó i el famós amfiteatre Colosseu.

Després d'aquella breu estada a Roma, estic convençuda que aquells qui van trepitjar Roma per primera vegada els va deixar un bon gust de boca per poder tornar-hi en una altra ocasió.

Incontestable

Jordi Pla

És un dimecres prescindible de febrer de 2005. I Roma, indiferent però de figura imponent, rep altre cop el nou visitant, el conegut estrany que hores després serà un fascinat més d'aquest passat tan actual. Sobta, tanmateix, i sota un cel banal, tot el deix de modernitat, de màscara, de moda que ja és passada l'endemà de néixer i que pràcticament vesteix tota la ciutat. Pràcticament, i cada un dels carrers capitalins. Tallat sobirà que, de bracet amb el soroll urbà i les consubstancials sirenes italianes d'eco inalterable i cridaner, és l'origen d'aquest contrast formidable entre, per exemple, la pedra del Coliseu i les parets repintades de grafit multicolors. Una desaparició, una lluita entre solemnitat i irreverència que fa de Roma, després de cinc hores, sis dies o set nits, una ciutat incontestable.

Romancer romà.